

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка
Фізико-математичний факультет
Кафедра бізнес-економіки та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач аспірантури
та докторантури

Ирина Чистякова Ірина ЧИСТЯКОВА
« 20 » *вересня* 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПОШУКУ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ
третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма Публічне управління та адміністрування

Мова навчання українська

Погоджено науковою радою Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С. Макаренка

« 20 » *вересня* 2023р.

Голова

О.Ю. Кудріна

Кудріна О.Ю., д.е.н., проф.

підпис

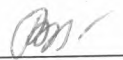
(ПІБ, науковий ступінь, вч. звання)

Розробники:

1. Божкова Вікторія Вікторівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бізнес-економіки та адміністрування;
2. Саламатов Володимир Олександрович, доктор наук з державного управління, професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування, гарант ОНП;
3. Пшенична Любов Василівна, кандидат наук з державного управління, професор, перший проректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка;
4. Мартиненко Володимир Олександрович, кандидат наук з державного управління, доцент;
5. Беляєва Олена Павлівна, кандидат наук з державного управління, викладач;
6. Омеляненко Віталій Анатолійович, доктор економічних наук, доцент;
7. Ілляшенко Наталія Сергіївна, доктор економічних наук, доцент.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Вікторія БОЖКОВА

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Доктор філософії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
4-й		4-й	
Лекції			
0 год.		0 год.	
Практичні, семінарські			
0 год.		0 год.	
Індивідуальні			
30 год.		10 год.	
Самостійна робота			
60 год.		80 год.	
Консультації:			
0 год.		0 год.	
Загальна кількість годин - 90	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» є складовою частиною циклу професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії» до професійної діяльності в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 28 Публічне управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» є формування у аспірантів навичок використання та розвитку творчого потенціалу, активізації здібностей до наукової та науково-педагогічної діяльності.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» забезпечує оволодіння такими інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими) компетентностями відповідно до освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування»:

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, ідентифікувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, у тому числі в дослідницько-інноваційній діяльності, та пропонувати підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики публічного управління та адміністрування.

ЗК01. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

ЗК05. Здатність налагоджувати наукову взаємодію, співробітництво.

СК01. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності

СК03. Здатність забезпечувати належний рівень якості наукових/науково-методичних продуктів, послуг чи процесів.

СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК10. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» базується на засадах інтеграції теоретичних та практичних знань із дисциплін, що вивчалися раніше, як-от: «Методологія і організація наукових досліджень», «Методологічні основи наукових досліджень (за темою дисертації)» та інші.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Методологія наукового пошуку здобувача освіти» передбачають такі освітні і професійні компетентності, що включають: готовність до роботи з науково-дослідницькими документами; здатність до засвоєння нормативно-правової бази проведення наукових та науково-дослідних робіт в Україні; впровадження наукових розробок; готовність до застосовування набутих знань у професійній діяльності; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору; володіння практичними способами пошуку наукової та професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережевих технологій, баз даних і знань; володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем публічного управління та адміністрування.

ПРН 2	Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.
ПРН 3	Уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати пріоритетні напрями розвитку на різних рівнях публічного управління та адміністрування
ПРН 6	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми публічного управління та адміністрування державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
ПРН 9	Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень аспіранта
А 90 – 100 Відмінно	Аспірант володіє теоретичними знаннями з курсу, досконало знає практичний матеріал (вільно ним оперує, грамотно застосовує); вміє використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності; викладає теоретичний матеріал логічно, послідовно й переконливо; грамотно оперує понятійно-термінологічним апаратом.

В 82 – 89 Добре	Аспірант виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Швидко опрацьовує та засвоює матеріал, оперує понятійно-термінологічним апаратом. Але разом із тим допускає неточності, робить незначні помилки.
С 74 – 81 Добре	Аспірант виявляє повні знання із дисципліни, має здатність до самостійного оновлення знань. Демонструє певні навички та уміння під час практичних занять, але професійно комплекс знань використовує обмежено (допускає певні помилки та неточності тощо).
Д 64 – 73 Задовільно	Аспірант виявляє знання основного матеріалу, має обізнаність з літературою, намагається аналізувати праці і концепції, робити висновки, але при цьому допускає грубі помилки і не може переконливо викласти матеріал щодо заданої теми.
Е 60 – 63 Задовільно	Аспірант виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшої фахової діяльності. Практична підготовка загалом відповідає вимогам, аспірант демонструє певні навички, але форма виступу нестабільна, є помітні погрішності методологічного характеру.
Ф 35 – 59 Не задовільно	Аспірант не впевнений у своїх відповідях. Не розуміє основної сутності завдання, не може зробити висновки й узагальнення. Виступ невиразний та непереконливий.
FX 1 – 34 Не задовільно	Недбалість аспіранта щодо власної підготовки. Не має впевнених знань з курсу. Не демонструє належної форми публічного виступу та необхідних практичних навичок.

Розподіл балів

Поточний контроль															Разом	Сума
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15		
Поточний контроль															45	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
Контроль самостійної роботи															55	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3		

T 1, T 2 ... T 4 – теми

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Залік, презентації результатів виконаних завдань та наукових досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Основні положення методології наукового пошуку

Вступ. Методологія наукового пізнання. Принципи та методи наукового пізнання. Рівні методів наукових досліджень.

Тема 2. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології

Загальні поняття процесу пізнання. Рівні наукового пізнання, їх взаємозв'язок.

Система методів наукового пізнання. Світоглядно-наукові методи філософського рівня.

Науково-технічний потенціал України. Організація науково-дослідної діяльності і України. Організаційно-функціональна трансформація науково-технічного потенціалу. Міжнародна науково-технічна співпраця України.

Тема 3. Наукове мислення та наукові дослідження

Місце теорії в наукових дослідженнях. Сутність та особливості наукового мислення. Стил наукового мислення. Управління знаннями. Інтелектуальний капітал. Проблеми формування наукового мислення. Проблемні ситуації в межах наукового дослідженн.

Тема 4. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.

Поняття системи та її властивості

Системний підхід. Сутність системного аналізу та його предмет.

Поняття системи та її властивості. Класифікація систем. Зв'язки (потоки). Види зв'язків. Структура системи.

Сутність методу моделювання у дослідженні. Основні функції та етапи побудови моделей систем. Класифікація моделей.

Тема 5. Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти

Основні групи загальних методів. Логічні закони та правила. Правила

аргументації.

Тема 6. Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти

Особливості та прикладні аспекти: емпіричних методів, загальнологічних методів і прийомів, евристичних методів наукового пізнання, спеціальних методів наукових досліджень.

Тема 7. Застосування спеціальних методів у дослідженнях

Методи збору та узагальнення інформації. Методи спостереження та збору даних. Методи вибіркового спостереження. Методи групування. Таблично-графічні методи. Методи аналізу. Методи інформаційно-логічного аналізу. Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. Методи прогнозування. Методи моделювання. Програмно-цільовий метод. Евристичні методи.

Тема 8. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень

Класичні методологічні підходи у наукових дослідженнях. Особливості некласичних (сучасних) методологічних підходів.

Тема 9. Логіка процесу наукового дослідження

Наукове дослідження: сутність та загальні вимоги. Логіка наукового дослідження.

Тема 10. Винахідництво та раціоналізаторство

Винахідництво та розвиток наукової творчості. Відкриття та винаходи. Раціоналізаторські пропозиції.

Тема 11. Об'єкти прав інтелектуальної власності

Чинні вимоги до об'єктів прав інтелектуальної власності. Державна реєстрація авторського права на науковий твір.

Тема 12. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень

Зміст та особливості викладу результатів наукової та інноваційної діяльності.

Впровадження результатів наукової та інноваційної діяльності.

Тема 13. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці

Науковий колектив та організація його роботи. Принципи створення та роботи наукового колективу. Особливості управління конфліктами в науковому колективі.

Наукова школа: сутність та ознаки. Роль особистості вченого в науці.

Тема 14. Особливості розумової праці вченого

Особистість вченого. Формування вченого як особистості. Етика наукових досліджень. Проблема свободи та відповідальності вченого. Професійний етос науковця в сучасній Україні. Виховання творчих здібностей. Основні психологічні риси діяльності вчених. Особливості розумової праці.

Тема 15. Оформлення дисертаційної роботи

Структура дисертаційної роботи. Чинні вимоги до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня Доктор філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин												
	Денна форма					Заочна форма							
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі						
		Лекції	Практ.з.	Індивід.з.	Конс.		Самост.р.	Лекції	Практ.з.	Індивід.з.	Конс.	Самост. р.	
Тема 1. Основні положення методології наукового пошуку	6			2		4	6			2			4
Тема 2. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології	6			2		4	6						6
Тема 3. Наукове мислення та наукові дослідження	6			2		4	6						6
Тема 4. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	6			2		4	6			2			4
Тема 5. Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	6			2		4	6						6
Тема 6. Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	6			2		4	6						6
Тема 7. Застосування спеціальних методів у дослідженнях	6			2		4	6			2			4
Тема 8. Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень	6			2		4	6						6
Тема 9. Логіка процесу наукового дослідження	6			2		4	6						6
Тема 10. Винахідництво та раціоналізаторство	6			2		4	6			2			4
Тема 11. Об'єкти прав інтелектуальної власності	6			2		4	6						6
Тема 12. Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	6			2		4	6						6
Тема 13. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	6			2		4	6			2			4
Тема 14. Особливості розумової праці вченого	6			2		4	6						6
Тема 15. Оформлення дисертаційної роботи	6			2		4	6						6
Усього годин	90			30		60	90			10			80

6.3 Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні положення методології наукового пошуку	2	2
2	Багаторівневість та системність сучасної наукової методології	2	
3	Наукове мислення та наукові дослідження	2	
4	Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	2	2
5	Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	2	
6	Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	2	
7	Застосування спеціальних методів у дослідженнях	2	2
8	Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень	2	
9	Логіка процесу наукового дослідження	2	
10	Винахідництво та раціоналізаторство	2	2
11	Об'єкти прав інтелектуальної власності	2	
12	Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	2	
13	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	2	2
14	Особливості розумової праці вченого	2	2
15	Оформлення дисертаційної роботи	2	
Разом		30	10

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні положення методології наукового пошуку	4	4
2	Багаторівневість та системність сучасної наукової методології	4	6
3	Наукове мислення та наукові дослідження	4	6
4	Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні. Поняття системи та її властивості	4	4
5	Загальнонаукові методи дослідження: прикладні аспекти	4	6
6	Спеціальні методи дослідження: прикладні аспекти	4	6
7	Застосування спеціальних методів у	4	4

	дослідженнях		
8	Міждисциплінарні підходи та методи наукових досліджень	4	6
9	Логіка процесу наукового дослідження	4	6
10	Винахідництво та раціоналізаторство	4	4
11	Об'єкти прав інтелектуальної власності	4	6
12	Види та особливості викладу результатів наукових досліджень	4	6
13	Наукові колективи та школи як особливі структури в науці	4	4
14	Особливості розумової праці вченого	4	6
15	Оформлення дисертаційної роботи	4	6
Разом		60	80

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Бірта Г. О. *Методологія і організація наукових досліджень*. [текст] : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т. І. *Методика та організація наукових досліджень* : Навч. посіб.. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
3. Данильян О. Г. *Д18 Методологія наукових досліджень* : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 368 с.
4. Мороховець Г.Ю. *Методологія наукового пошуку. Вступний курс*: навч. посіб. / Г.Ю. Мороховець, Ю.В. Лисанець, І.П. Кайдашев. Полтава: 2023. 229 с.
5. Мороховець Г. Ю. *Методологія наукового пошуку. Вступний курс* : навч. посіб. / Г. Ю. Мороховець, Ю. В. Лисанець, І. П. Кайдашев. Полтава, 2023. 229 с.
6. *Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії (2019)*. І. Я. Омецінська (укл.). Тернопіль: ТНЕУ.
7. *Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. Видання (2021)*. О.В.Галян. Луцьк : Вежа-Друк. 26 с.

Додаткові:

8. Бистрицька А. К. *Основи наукових досліджень* : конспект лекцій (2012) Харків. 75 с.
9. *Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів (2010)*. За ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури. 352 с.

10. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.
11. Юринець В. Є. (2011) Методологія наукових досліджень : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 178 с.
12. Тулайден В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Ужгород. 2017. 105 с.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Обладнання для практичних занять з курсу: ноутбук або ПК з зовнішньою звуковою картою та програмним забезпеченням (Steinberg Cubase 8.5 (або більш сучасна версія), Adobe Audition 1.6 (або більш сучасна версія), набір FabFilter TotalBundle 2017 (або більш сучасна версія).